

ENAKOST

Politični vestnik delavskega ljudstva.

Izhaja vsak teden. St. 52. Leto II.

Mesečna naročnina K 6.—,
za inozemstvo K 12.—.

Naročnina in oglasi se po-
šiljajo: Ljubljana, Frančišk-
anska ulica št. 6.

Poštni ček. račun št. 10.662.

Posamezna št. 50 par = 2 K.

Mariborske novice.

Maribor ima, glasom ustave, po-
stati v kratkem glavno mesto ene
jugoslovanskih pokrajin ali oblasti.
To je sedaj najbolj aktualna stvar,
s katero se vsi političarji ter polpo-
litičarji bavijo. Pri tem pa ne igrajo
v zadnji vrsti, zlasti pri naših kapita-
listih, vloga takozvani pridobit-
veni interesi. Že v duhu računajo
na prste naši trgovci, gostilničarji,
krojači in čevljarji ter mnogi drugi
obrtniki, kako jim oblast prinese
množico blagoslovov.

V občinskih seji dne 12. decem-
bra so stavili demokrati, obširno
utemeljen predlog, naj se v Mari-
boru ustanovi oblast. Utemeljitev
predloga je bila le deloma stvarna,
sicer pa je gledala iz njega dobička-
željnost. Da bi n. pr. delavci mno-
go zaslužili, če pride oblast sem,
je samo tako radi lepšega. Oblast
ni industrija. Če bo vsled tega mor-
da par uradnih slug in par natakar-
jev več nastavljenih, je to zelo pro-
blematično za delavstvo kot tako.

Toda pustimo to; popečajmo se
raje z nečim drugim, kar je z usta-
novitvijo mariborske oblasti v
zvezi!

Kakor znano, se je razvil v zad-
njem času med Mariborčani ter
Ljubljancem oziroma med »Tabo-
rom« ter »Sl. Narodom« boj za in
proti delitvi Slovenije v dve oblasti.
In to je zanimivo. Dokler namreč ni
bila ustava sprejeta, so se liberalci
borili na smrt in življenje za delitev
države v mnoge oblasti in niso zaht-
evali v parlamentu izjem za Slo-
venijo kot so to n. pr. storili Turki
v Bosni in Hercegovini. Na drugi
strani so klerikalci hoteli nabirati
podpise ter sklepe občinskih odbor-
ov po deželi za nedeljeno Slove-
nijo. Takrat niso še nič govorili o ma-
riborski in ljubljanski oblasti, mar-
več izključno o nedeljivosti Slove-
nije. Ali sedaj ne upajo več kleri-
kalci ...ed ljudstvo (na Stajerskem)
z nedeljivostjo, sedaj so pa prevzeli
klerikalno ulogo kranjski liberalci,
ki branijo nedeljivost Slovenije. Ne-
dvomno je na Stajerskem vse brez
razlike stranke za lastno oblast.
Hudo je to samo za klerikalne vodi-
telje. Za nas kot stranko, bi bilo
morda tudi bolje, če se ne bi delili,
ali ustava je tu in sedaj ne gre izje-
me delati, marveč jo izvesti do pi-

čice. Za ljudstvo pa bo važno to,
kakšno zastopstvo si bo izvolilo v
oblastveno zbornico. Če bodo tu go-
spodje tako gospodarili in križarili
kot sedaj v Beogradu, tedaj bo ob-
lastna uprava slaba. In po tem je
vse eno ali imamo v Sloveniji eno
ali dve oblasti.

Kakor sem rekel: Maribor se
torej pripravlja, da postane iz ne-
znatnega provincijalnega mesteca
— velelesto. Že danes ima, v ne-
kem oziru velelesten značaj. Tu
imamo n. pr. 6 ali 7 bank, 3 se men-
da še snujejo. Imamo tucat špedi-
cijskih podjetij, imamo veletrgovni-
ne. Imamo nešteto ponočnih kon-
certov in dobimo tudi bare. Imamo
električno razsvetljavo — vsaj po
sredi mesta. Imamo policijsko rav-
nateljstvo s celim regimentom jav-
ne — tajne policije, kakor vsa vele-
mesta. Končno imamo tudi velik de-
ficit v občinskem proračunu. In
imamo še mnogo, mnogo drugega,
kar bi bil dokaz, da smo že velele-
sto, česar pa kot dober patrijot no-
čem navajati. Samo tramvaj nima-
mo! Naš občinski proračun ima
značaj proračuna velelesta. Pomi-
slite, 15 milijonov izdatkov, kritja
na 8.2 milijona. Torej primanklaj
6.8 milijonov. Ta deficit dela našim
skrbnim mestnim očetom sicer ve-
like pregrevance in g. Verstovšek
marsikatero uro po noči prebdi,
ko mislijo, kako bi se naj to pokrilo.

Našim gospodom delajo tudi
ubogi veliko skrbi. In res, to je edi-
na liha našega mesta, da ima mno-
go ubogih. Seveda se naši študirani
profesorji in dohtarji ne zavedajo,
da ako ne bi bili ubogih, ne bi bilo
tudi bogatih. Kdo pa naj čevlje sna-
ži? Kadar delavec vse svoje moči
žrtvuje kapitalistu in ni več zmožen
za delo, tedaj ga kapitalist požene
na cesto in tedaj je dolžna občina,
da ga pobere. Toda tu se zopet sre-
čata s kapitalistom, ki se sedaj več
ne čuti dolžan skrbeti za delavca,
katerega se je že enkrat srečno iz-
nebil. In hlapec Jernej bi naj šel
kamor ve in zna. Tako so bili go-
spodje dosihdob navajeni in čudno,
da se ravno takozvani katoliški go-
spodje najbolj izpodtikajo nad temi
»bodijih«.

Toda s temi poglavlji se bomo
še nečali.

Socijalna pravičnost, kie si?

Na jugoslovanskih železnica je
nastalo veliko gibanje za izboljša-
nje materialnega stanja osebja. V
to svrhu so se združile vse železni-
čarske organizacije vseh struj, dasi
so se te organizacije dosedaj med
seboj vehementno pobijale. Bolj si
mista voda in ogenj nasprotna kot so
si bile te organizacije in vendar so
jih življenske razmere združile —
če tudi zaenkrat samo za točke, ki
so momentano aktualne. Velik del
železniškega osebja je vsled naraš-
čajoče draginje tako obubožal, da
si ni v stanu nikake obleke naba-
viti, marveč prejemki ne zadoščajo
dobesedno niti za suhi kruh več.

Že poldrugeto leto ni večina želez-
ničarjev dobila nikakega zvišanja
plač ali doklad in ni ga kmalu več
delavca v privatni industriji, ki bi bil
tako slabo plačan kot železničar,
ker so si večinoma vsi drugi delavci
v tem času več ali manj svoj
gnotni položaj izboljšali. Najbolj so
seveda nižji uslužbenci ter delavci
prizadeti. Delavci dobivajo za dru-
žinskega člana po še vedno K 5.20
na dan doklade. Ne, in sedaj se ne-
kaj sliši, da se z novim letom regu-
lirajo draginjske doklade. Toda že
zopet nova krivica!

Po nekem projektu bi dobili vsi
soki uradniki, ki imajo že lepe pla-
če, po celih 10 dinarjev več na dan
in v Srbiji ter Črni gori bi dobili
stanarinsko doklado od 19 do 6 di-
narjev dnevno poleg draginjske

doklade. V takozvanih prečasnih
krajih ne dobe sploh železničarji
nobene stanarine; dočim dobi viso-
ka birokracija kar celih 10 dinarjev
več na dan, dobi ubogi sluga en cel
dinar več! In to naj bo socijalna
pravičnost? Ali je še kaka kultur-
na država na svetu, kjer bi vladala
taka neenakost! Med nižjim usluž-
benstvom je zaraditega seveda ve-
lika razburjenost. Letos so bili že
enkrat ubogi uslužbenci opeharjeni
pri prevledbi iz kronskih v dinarske
plače. Visokim se je dalo nekoliko
stotin — v enem slučaju celo 1200
dinarjev več kot so imeli prej kron,
nižjim pa zato par sto dinarjev
manj. In sedaj naj dobi sluga cel
dinar ali štiri krone več na dan kot
je imel dosedaj! Pri tem pa je treba
opomniti, da se je tekom letošnjega
leta faktični prejemek znižal od
2—8 K na dan, tako da dobi sluga z
nameravano regulacijo samo 2 K
na dan več! Za delavstvo pa se
sploh živ krst ne zmeni kakor da ga
ne bi bilo.

Gospoda ministri, ki so vtaknili
železničarje pod Obznano, da ne bi
mogli štrajkati, so pač sebi zvišali
draginjske doklade za 45%, to je od
290 Din. na 420 Din. dnevno, tako,
da so se njih dohodki zvišali na
skupno 810 Din.! Ali ni to vnebo-
vpjoča krivica? En državljani 18
Din., drugi pa 810 Din.?? Kaj dela
vrhovni odbor? Kje so gg. poslanci
Reissner, Deržič in drugi?

no komunistične internacionale, ki
ima sedež v Kodanju (prijazili so
se ji tudi radikalni elementi med
drugonarodnimi elementi in celo ju-
goslovanskimi) in ki menda nima
drugega namena, kot da s krvavimi
manifesti nastopa proti socialistič-
nemu proletariatu drugih internaci-
onal a to pot tudi moskovske. Se-
me demagogije gre v klasje. — Irci
so dobili svojo avtonomijo. Neza-
dovolnosti in zmeda pa še ni konec.
— Italijanska vlada je na pritisk so-
cialistov in klerikalcev obljubila,
da razoroži fašistovske tolpe. Ni
prvič, da je kaka italijanska vlada
kaj takega obljubila.

Tedenske novice. Maribor.

Mariborsko gledališče. V »Tabo-
ru« priobčuje že cel teden R. Rehar
svoje domače naloge o mariborskem
gledališču, to pa najbrž zaradi tega,
ker nima ravno čiste vesti. Svojim
klobasarijam je dal naslov »Moj od-
govor«, v katerem prihaja do zak-
ljučka, da mu izmed vseh ljudi, ki
so ga napadli zaradi njegove kriti-
ke o »Stričku Vanji«, ni še nihče nič
bistvenega povedal. Za njegova tr-
ditve pa diši v resnici preveč po
dadaizmu, čeprav ne smemo poza-
biti, da je Rehar ponižen pesnik, ki
ne ustvarja samo za par germanov,
temveč za široke ljudske mase.

C. lie.

Kulturni škandali na celjskem
okrajnem glavarstvu. Medtem ko je
omenjena oblast prepovedala kul-
turno propagando pesnika Podbev-
ška pod okriljem »Svobode« v Cel-
ju, je v svojem vestnem (?) izpol-
njevanju dolžnosti zakrivila pravi
pravcati — nenamisljeni! — kul-
turni škandal. Danes v ponedeljek
19. dec. 1921 so prihajali rekruti k
vojakom. Škandalozno je bilo to
javno pohujšanje, ki se je godilo
pred vestnimi očmi odgovornih fak-
torjev gostilne so bile prenapolnje-
ne, po cestah pa se je pijana valja-
la mnogobrojna mladina, naš cvet.
A ni se našla pametna glava, ki bi
poznajajoč tradicionalno slovensko
navado ob vsaki slovesni in nesro-
vesni priliki — odzvela mladim
ljudem priliko, ter prepovedala to-
čenje alkoholičnih pijač. Toda gos-
poda izrablja svojo oblast raje proti
pravi kulturi in ščiti raje nekulturo
— kakor je to bilo pod Avstrijo. Ali
se spet vračamo nazaj v stare čase?
Je pač tako: »Quod licet Iovi, non
licet bovi.«

Žrtev alkohola. Včeraj 19. t. m.
so prišli v Celje novi rekruti okraja
Celje ter so ves dan popivali po
celjskih gostilnah. Moloh alkohol je
imel zopet svoj dan. Če si šel čez
dan po ulici mesta, si opazil tukaj
gručo novincev in tam gruča ljudi,
seveda vse pijano do nezvesti.
Fantje so nosili s seboj kovčke ter
jih metali ob tla in se dušili, kakor
bi šlo za bog ve kakega nevidnega
sovražnika. Spoprijeli so se tukaj
pa tam na ulici pred očmi policije.
Na večer so baje enega celo ubili v
mestu, ki ima blizu 100 policistov
na razpolago. Merodajne oblasti, kie
ste? Kriva je temu vlada, ker na
tak dan ne prepove točenja pijače;
točenje je prepovedala šele nasled-
nji dan, ko je že ena žrtev padla.
Čudimo se samo, zakaj se v pre-
jšnjih časih niso dogajale take reči,
ko je bilo samo 8 policistov; v kak-
šnem redu se je vsako leto rekruti-
ranje vršilo; jutraj so fantje došli,
na večer so bili že vsi dodeljeni k
svojem polku. In danes? Komen-
tarja ni potreba.

Politične vesti.

+ Lepo priznanje. »Novi čas« je
zapisal te-le besede: »Med palačo
na Bleiweisovi cesti in našim ljud-
stvom niso nikdar — izveniši krat-
ke dobe ob prevratu (ko so imeli so-
cialisti vsaj nekaj oblasti v rokah! Op. ur.) — vladale prijateljske vezi.
Palača na Bleiweisovi cesti je bila
vedno kakor sovražna trdnjava
sredi domače dežele. Tam so stolo-
vali Heini in Schwarzi, plečiči in
tujci (in klerikalci! Op. ur.). Od tam

je vela proti ljudskim množicam in
njihovim težnjam ostra, mrzla
sapa.«

+ Čudne, neverjetne stvari se
dogajajo pri nas. Vsakdo ve, s ka-
ko brutalnostjo so oblasti o priliki
obeli atentatov vlekle cele bataljo-
ne ljudi v ječe, češ, da so soudelež-
ne pri teroristični akciji. In buržuji
so imeli takrat polne gobce besed,
da je krivda teh nesrečnežev doku-
mentarično dokazana. Nato so pri-
čele dolgotrajne preiskave, ali niso
hotele imeti ne konca ne kraja, ka-
kor da so prišli gospodje preisko-
valni sodniki na sled nečuvanih
stvarim — tak je bil vsaj njih go-
vor — ali pa, kar smo mi vedno tr-
dili, da se jim dokazi niso povsem
posrečili, in iščejo sedaj le odloga,
da bi svet na stvar nekoliko poza-
bil in bi jo potem visoki organi brez
škoda za svoj ugled nekako porav-
nali ali, kakor pravimo, »zatušali«,
kar je menda prav posebnost ju-
goslovanske diplomacije. Raztrosile
so se nekoč vesti, da je prvi preis-
kovalni sodnik stvar napačno pri-
čel, radi česar so ga odstavili in so
nato pod drugo firmo preiskavo
»nadaljevali« in seveda z »never-
jetnimi uspehi«. Te dni bi se morali
začeti procesi, pa jih kar nič ne
biti. Pač pa sedaj naenkrat beremo,
da so začele oblasti zaprte »tero-
riste« in »atentatorje« kar v kopah
izpuščati! Kaj tiči za vsem tem? —
To še ni vse. Berite, kaj piše ena
zadnjih »Slobodnih Tribune« o tej
zadevi. Mi s svoje strani ne doda-
mo nobenega komentarja, ker bi
bil nepotreben: »Retirance so na
najkrutejši način mučili. Policija in
njeni uradniki, žandarji in en po-
dporočnik so jetnike vsak dan prete-
pali do krvi. Jetnike so silili, da so
morali po golih kolenih hoditi po
ostro nasutih tleh. Žandarji in celo
uradniki so silili aretirane komuni-
stične, da se jim udajo, a ker tega
niso hoteli, so jih do krvi bičali.
Jetnike so morili z lakoto, a ob naj-
hujši letošnji vročini so dobivali sa-
mo opolne in zvečer malo vode,
tako da so trpeli na želi strašne mu-
ke itd. Vse to se je godilo v Glav-
njači, strašnem beigradskem zaporu.
Imen iz interesa žrtev ne navajam,
ker bi utegnile zaradi tega zopet tr-
peti. A prišel bo čas, ko se bo zve-
dalo vse. Na procesu pridejo ti
škandali na dan...« — Za božjo
voljo, ali smo res že tako daleč?!!
Ven z besedo, kdor je obtožen! Po-
slanci našega kluba, informirajte se
o celi stvari, da se kaznuje brez
pardona, kdor je kriv!

+ Nedotzni Rumunci. Rumunska
vlada dementira vest, da bi bil ru-
munski kralj Ferdinand sporočil
ekscesarju Karlu, da ostane Rumu-
nija pasivna v slučaju, da bi hotel
Karl ponovno uprizoriti puč za za-
sedbo madžarskega prestola. No,
rumunska vlada se izjemoma en-
krat ne laže, kar je menda splošna
lastnost vse buržujske diplomacije.
ne pove pa, da ni mogel Ferdinand
takega pisma poslati pregnanemu
Habsburžanu že raditega, ker pre-
tencira sam na madžarski tron.

+ Rumunske vojaške oblasti so
v obmejnih okrajih Besarabije pro-
glasile obsedno stanje.

+ Španska gre naproti katastro-
falnemu polomu. To lahko trdimo
po zadnjih vestih, ki prihajajo iz
Madrida. Vršijo se po vsej državi
ogromni pogromi proti delavstvu,
katerih organizacije se trudijo na
vso moč, da bi zajezile tako škan-
dalozno postopanje vladnih podpet-
nikov. Sindikati so proglasili velike
stavke, katerih se udeležujejo po-
sebo kovinarji in stavbinci. Stav-
ka pa zavzema vedno večji obseg
tudi v važnih rudniških revirjih ka-
kor v Oviedu in Tevergi. Bela roka
zasleduje delavske voditelje, kar po-
vzroča silno ogorčenje v delavskem
razredu in krvav odpor. To so zna-
menja, ki kažejo, da se nahaja špan-
ska katoliška reakcija v agoniji, ka-
teri se hoče rešiti z vsemi sredstvi.
Toda v tem slučaju si je izbrala prav
nepravilne, ki jo bodo popolnoma
pokopali.

+ »Veliki nemiri v Indiji«. To je
danes stalna rubrika v listih. In
eden najsmotnejših dokumentov
kapitalistične družbe. Ravnotako
beremo: V Kalkuti divljajo boji med
domačini in angleškimi uzurpatorji.

Tisoče mrtvih in nepregledno števi-
lo ranjenih. Kri, topla človeška kri
poji danes indijsko zemljo. Zakaj
vse to? Ker ne pozna belokožni iz-
sesovalec nobene morale, kadar gre
za njegov žep. »Demokrat«, tednik,
ki izhaja v Allahabadu v Indiji pi-
še, da je eden izmed glavnih vzro-
kov svete vojne indijskih izkor-
ščancev proti britanskemu pozeru-
hu tkz. »zakon za zločinska ple-
mena«. Po tem zakonu sme vsak
angleški privandranec proglasiti ce-
lo rodovino, celo pleme in narod,
če se mu zljubi, kot zločinsko, to se
pravi, brez pravih vzrokov lahko
zasleduje člane takega nesrečnega
plemena, kakor se zasleduje garjav
pes na cesti. Taki nesrečneži se ne
smejo niti ganiti iz svojih bajt brez
dovoljenja tuje policije, vsak hip li-
ta lahko pozove k sebi in gorje ti-
stemu, ki ni v stanu dokazati, da ni
zagrešil nobenega delikta. Ta zakon
slavi danes svoje orgije nad ubogo
podjarmljeno deželo, ali se moremo
potem čuditi, da se dviga ena cila
četrtina človeštva v krvavem uno-
ru proti majhnemu a neusmiljenemu
belemu krvniku?

Dopisi.

Pragersko. Tukaj se je vršil v
nedeljo 18. t. m. dobro obiskan shod
in občni zbor. Predsednik s. Strop-
nik je otvoril shod in poročal o de-
lovanju kot predsednik politične or-
ganizacije na Pragerskem. Nadalje
je prečital sodrug tajnik B. zapisni-
ke in navajal stanje organizacije, ki
se je leta 1918 ustanovila v Prager-
skem in je imela precejšnje število
članov. Prišel je kritični čas. Nera-
zumevanja posameznih oseb in pa
razkol sta krajinski skupini JSDS na
Pragerskem dosti škodovala. Neza-
upnost je nastala od strani članov
napram organizaciji in organizacija
se je bila razbila. Danes pa smo
spet prišli do tega, da vidimo in mo-
ramo pripoznati, da ne moremo več
delati, če smo predeljeni v dve
vrsti, ampak da se moramo zopet
združiti in delati skupno v eni vrsti,
potem bomo prišli do zmage, do ci-
lja. Blagajničar in nadzorstvo poro-
čata o stanju blagajne. Poročila so
se vzela od navzočih na znanje. Iz-
volil se je novi odbor, v katerega je
tudi izvoljena sodružica kot blagaj-
ničarka. Tudi žene morajo biti v
odboru in delati skupno. Pri drugi
točki je poročal s. Povaletz iz Ma-
ribora o draginji, katera danes tako
narašča, da ne bodo ubogi sloji
sploh več mogli shajati. Visoki dav-
ki na vseh potrebščinah, visoke ca-
rine in vojaški aparat, kateri požre
na leto več milijard, to so vzroki
današnje draginje, ki se morajo na
vsak način odpraviti. Sprejela se je
tudi resolucija predlagana od sodr.
Povaletza in ki je že bila objavljena
v prejšnjih številkah »Enakosti«. In
kateri se je sprejelo še dodatne zaht-
eve. V splošnem se je govorilo o
strankarskem položaju in o strank-
nem zboru, ki se bo vršil 26. in
27. t. m. v Trbovljah. V zadevi dela
v stranki je bila prečitana in spre-
jeta resolucija, v kateri se odobra-
va delo socialističnega kluba in se
ga poziva, da vedno krepko nasto-
pa proti diktaturi. Delavstvo se za-
vezuje, da bo delalo z vsemi močmi
za razširjenje socialističnih naukov
v zavesti, da bo stranka dosledno
delala za njih uresničitev. Na shodu
je bil tudi navzoč sodrug Jurčič iz
Ljubljane, ki je prav lepo govoril o
stvarih, ki so bile na dnevnem re-
du. Podal je več pametnih nasvetov
in izjavil solidarnost ljubljanskih so-
drugov z našim delom. Nato se je
shod zaključil v splošnem zadovolj-
stvu ob pol 5. uri. — Potem je bilo
zborovanje konz. društva.

V Studencih sta priredila deška
in deškiška šola svoji mladini bo-
žičnico v nedeljo popoldan. Malčke
v otroškem vrtcu pa je obiskal sv.
Miklavž na praznik 8. t. m. Obe pri-
reditvi sta bili prav dobro obiskani
tudi od strani staršev in sta lepo
uspešni. Otroci so bili obdarovani z
jesticinami, deloma pa z blagom za
obleko in šol. potrebščinam. Da se
je pa moglo obdarovati okrog 600
otrok — kar stane v današnjih raz-
merah visoko vsoto — in jim na-
praviti vsaj nekaj veselja ter mal-
ce olajšati veliko bedo, zato smo

Tedenski pregled.

Po svetu.

Plebiscit v Šopronju je končal z
neugodnim uspehom za Avstrijo.
Za Madžarsko je oddalo prebival-

stvo 15.343 glasov, za Avstrijo pa
8227. — Albanske zmede trajajo še
dalje. Vlada v Tirani je bila strmo-
glavljena. — Nemška komunistična
stranka, ki je bila vržena iz III. in-
ternacionalne, je iz maščevanja inspi-
rirala ustanovitev nove II. radikal-

dolžni hvala pred vsem darežljivim in usmiljenim srcem v Studencih samih in v mestu. Zlasti Studenci so darovali radi in vsi, brez razlike strank in narodnosti, po svoji možnosti za šolsko mladež. Učiteljstvo, ki je nabiralo darove, je bilo povsod dobrohotno sprejeto. V tem oziru Studencanom vsa čast in iskrena zahvala v imenu šol. mladine. — Učiteljstvo v Studencih.

Šoštanj. V številki 282. „Napreja“, z dne 14. decembra 1921 konstatira žandarmerijski narednik g. Walland Oskar, da se je v članku, za katerega v izjavi citira, pripetila napaka. Njegova izpoved odgovarja resnici; ne on temveč žandarmerijski narednik g. Florjančič, je ustrelil s. Ledinek Avgusta in ranil Ledinek Marka. G. Walland se je zgodila krivica, kar lojalno popravljamo, toda v bistvu to zadevo ne izpremeni ničesar: Ledinek je postal žrtev državotvornega žandarmerizma in zapustil ženo, ki je danes brez zaščite. Zanima nas le, če je premestitev žendarija Florjančiča iz Šoštanja v Prevalje vsa kazna njegovo početje?

I. Kaiser: Pred strankinim zborom.

Težko je graditi s tako vzvišenim programom, kot ga ima socialistična stranka. V njej se zbira proletarijat, neuk, a pošten. Delavstvo, ki se zaveda svoje življenjske naloge in svoje sužnosti, se zbira pod rdečim praporjem te stranke in poton nje hoče doseči svoje pravice, enakopravnost in svobodo. Socialistična stranka ne sme biti zavetlišče sebičnejšev in koristolovcev, ne sme drveti za kolikor mogoče velikim številom pristašev, ki bi jih navloila pri tej ali oni priliki, temveč armada zavednega proletarijata, ki ve pomen, namen in cilj stranke. Ni dovolj, da je proletarec - socialist nasprotnik buržoazije in kapitala, on mora tudi vedeti, kaj je socialistična stranka.

Zavednosti v proletarijatu pa ne bomo zbudili samo z zabavljanjem zoper kapitalizem, temveč z izobraževalnim delom. V tem oziru smo dosedaj mnogo prezrli in mnogo pozabili. Izobraževalno delo bomo vršili s tiskom, predavanji, knjižnicami itd. Na predavanja smo do sedaj popolnoma pozabili in vsa bi lahko prešeli na prste. Glavni vzrok temu je bilo pomanjkanje predavateljev. Res je, manjka nam moči, toda tudi te si bo znala pridobiti, dasiravno proletarska socialistična stranka. V stranki so ljudje, ki bodo to nalogo lahko prevzeli, ako jim je na srcu napredek stranke in sreča proletarijata. Še slabšeji pa smo bili do sedaj s knjižnicami in čitalnicami. Tudi tu je potrebna nujna remediura.

Vsled tega naj sklene strankin zbor:

1. Vsaka politična organizacija mora sestaviti politični izobraževalni odsek, ki naj ima nalogo prirejanja od časa do časa predavanja o teoriji socializma in njega pomenu, o praktičnem delu socializma, o politični situaciji itd. Politični izobraževalni odsek naj skrbi za to, da razširja med pristaši strankin tisk.

2. Politični izobraževalni odseki naj prireajo redne diskusije, na katerih naj se obravnavajo politična in gospodarska vprašanja.

3. Strankinemu tajništvu se nalaga, da sestavi centralni politični izobraževalni odsek (odbor), ki naj skrbi za predavatelje in vodi celokupno politično izobraževalno delo stranke.

Strankin dom. Vsako združenje hrepeni za tem in dela na to, da si ustanovi svoj lastni dom. Delavske politične, strokovne in gospodarske organizacije se potikajo po tujih prostorih, kjer se ne morejo razvijati. Stranka danes nima doma, ki bi sprejel delegate, nima prostora za knjižnice, čitalnice in zborovanja. Pa kako bi ga tudi imela, saj je stranka delavnega ljudstva, tlačenege proletarijata. A vendar si ga lahko zgradimo, kljub svoji revšini, ne sicer danes ali jutri, ne v enem ali dveh letih, pa vendar v nekaj letih. Konsolidacija stranke, bo prinesla tudi razvoj.

Strankin zbor naj torej sklene: Vsak pristaš stranke plača mesečno poleg temeljnega in progresivnega davka še 1 dinar za strankin dom. 5000 zvednih pristašev bo zbralo v enem letu 240.000 K in tako si bomo z združenimi močmi postavili dom, ki bo priča delavske solidarnosti.

Gospodarsivo.

— Petdinarski bankovci. Kakor poročajo iz Beograda, bo finančna uprava vzela iz prometa petdinarske bankovce. V prometu bodo samo še tri mesece.

Po svetu.

— Saint-Saens umrl. Iz Pariza brzojavljajo, da je umrl slavn francoski skladatelj in glasbeni kritik Camille Saint-Saens v starosti 86 let. Gotovo je bil eden največjih glasbenikov in tudi Slovenci ga kolikor toliko poznamo po njegovi operi Samson in Dalila ter simfoničnem delu Mrtvaški ples.

— Smrt poljske pisateljice. V Lvovu je prejšnji teden umrla znana poljska pisateljica Gabriela Zapolska, od katere je nekaj manjših del prevedenih tudi v slovenščino, med drugim tudi njena drama Morala gospe Dulske.

— Pomoč Rusiji. Washingtonska zbornica je sprejela predlog, po katerem je predsedniku Hardingu dovoljeno, da pošlje Rusiji 20 milijonov dolarjev za nje stradajoče ljudstvo.

— Tovarniški dimniki in higijena sta dve stvari, ki do danes nikakor nista mogla živeti na istem mestu. Toda ženskiemu iznajditeljskemu daru nemškega naroda se je posrečilo, da je tudi ti dve nasprotji spravil v sklad. In sicer tako, da gre dobrina nove iznajdbe v prid ravno tistim, ki jim je najbolj potrebna — delavcem. Neki inženir v eni izmed berlinskih tovarn sira, katera je radi svoje vlažnosti že marsikateremu uslužbencu končala življenje, je prišel na zelo enostavno idejo — vse ženske ideje so enostavne — da je mogoče visoki fabriški dimnik, v katerem se raz-

greti zrak dviga v višino, uporabiti kot ventilator, če bi ga s posebno cevjo zvezal z nezdravim fabriškim prostorom, katerega skvarjeni zrak bi potem razgreti zrak v dimniku požiral in odnesel s seboj ven iz delavnice. To idejo je dotični inženir takoj izvedel in že po par dneh so bili delavniški prostori popolnoma suhi in napolnjeni z dobrim zrakom. Tudi podjetnik je pri tem prišel na svoj račun, ker je postal izdelek njegove tovarne veliko boljši in so tudi delavci v novih okoliščinah z večjo vneemo delali. Takoj so se z novo iznajdbo okoristile sosedne tovarne in tudi nekateri podjetniki izven Nemčije so jo uvedli. Še bolj bo seveda, ko se bodo z napredujočo tehniko tovarniški dimniki, kateri tvorijo za ljudi, ki živijo izven fabrik, še vedno veliko neprijetnost, odpravili in bo humanost na drug način poskrbela za zdrave delavniške prostore in za delavčovo zdravje.

Koliko zasluži poštno služništvo pri dostavi ekspresnih pošilk, je skoraj neverjetno, pa resnično. Po naših informacijah smo izvedeli sledeče: v predvojnem času je stala ekspresnina za pisma 30 vin., za pakete 50 vin., katera se je izplačala dotičnemu dostavljalcu. Od tistega časa pa do danes se je ekspresna pristojbina zvišala pri pismih na 4 K in pri paketih na 12 K. Od teh pa dobi dostavljalec za pismo 1 K in za paket 2.50 K. Če jih je pa več na en in isti naslov, tedaj se pa izplača po starih predpisih samo en pošilj-

ka. Tedaj ima poštna blagajna od vsakega ekspresnega pisma 3 K dobička, od paketa 9.50 K in včasih še več. Vkljub temu, da morajo poštni uslužbenci dostavljati te pošiljke večinoma v prostem času po napornem delu in z utrujenimi udi, se jim ne pripozna cela vsota ekspresne pristojbine, čeprav se pri dostavi za več grošev razirga obuval kakor pa zasluži. Ali z drugimi besedami, preje so dobili za dostavljanje 15 kr. oziroma 25 in zdaj dobijo 1 krajcar oziroma 2½, ako računimo krajcar za krono. Toda takih napak veleučeni gospodje ne najdejo, tudi ne z mikroskopom. Oni dobro vedo, da je poštno osobje še zmirom najbolj potrpežljivo.

Dva točaja

med tema eden kuhinjski mesar se sprejmeta takoj v restavraciji na glavnem kolidvoru v Ljubljani.

Velika zaloga! Cenik zastoj!

Trgovina z pohištvo
Karl Preis, Maribor

Stolni trg (Domplatz)
Najboljša in najcenejša prilika za nakup

== pohištva ==

za delavce in železničarje.
Solidna postrežba! Nizke cene!

Tvrdba Ložar & Bizjak,

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 20.

Priporočata najfinejšo tu- in inozemsko suknjo za obleke, suknje, površnike, žakete itd., vsake vrste izgotovljenih oblek, raglanov, zimskih sukenj, površnikov za gospode in dečke, najmodernejše klobuke, čepice, samoveznike, nepremočljive dežne plašče itd. Izdelava oblek po meri v najrajšem času po najfini in čim krajši. Stremljenje po zadovolitvi vsakega p. n. odjemalca v polni meri.

Konkurenčne cene. Konkurenčne cene.

Stavbeni vodja

za železobetone in visoke stavbe
želi službo premeniti.
Naslov v upravi „Napreja“

Staro železo

lito in kovano cele vagone
kupi po najvišjih cenah
Centralna nakupovalnica
starega železa v
Ljubljani,
Gospodarska cesta št. 1.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani prodaja

iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečava

Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ulica 19.

Več krojaških pomočnikov

treznih in vestnih delavcev za delo v tovarni
se sprejme takoj. Samostoini dobe proti garanciji
delo na dom. Stalno delo zasigurano.

Vpraša se: EMONSKA CESTA št. 8 v pisarni.

COSULICH-LINE

(proj. AUSTRO-AMERIKANA)

Trst-Amerika prevaža potnike v New-York redno
3krat, v Južno-Ameriko po 1krat
mesečno. — Pojasnila in prodaja vozniškov.

SIMON KMETEC, glavni zastopnik za Slovenijo
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Naslednje tvrdke toplo pri-
poročamo čitateljem ...

== Obrtna naznanila! ==

Naslednje tvrdke toplo pri-
poročamo čitateljem ...

KROJAČI

Prva produktivna zadruga krojačev
Maribor, Ruška cesta št. 5
priporoča obleke za moške in ženske
po zmernih cenah in dobre kakovosti.

ČEVLJARJI

I. mariborska produktivna
zadruga čevljarških izdelkov
Maribor, Orožnova ulica št. 4.

PEKARNE

Prva mariborska delavska
PEKARNA
v Mariboru.

GOSTILNE, OBEDOVALNICE

= Gostilna =
„LJUDSKI DOM“
Maribor, Ruška cesta 7
priporoča
izbornu kuhinjo in pijačo.

Tiskovine

raznih vrst
izdeluje po nizkih cenah
„Ljudska tiskarna“
Maribor.

BARVE, LAKI, KEMIČALIJE

„INDUSTRIJA“
Barve, laki in kemično-tehnični izdelki
Maribor, Mejska cesta št. 12.

SPEDICIJA

F. & A. UHER
spedicija in carinsko posredovanje
Maribor, Slovenska ulica št. 6.
Telefon 344. — Telefon 344.

Jadranska banka

sprejema vloge za hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod
najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu-
in inozemstvu.